

Vojno poročilo št. 1052 Nasprotnikovi sunki na južni tunizijski fronti odbiti 17 letal sestreljenih

Italijansko uradno vojno poročilo št. 1052 pravi: Pri izvajanju premikov italijanskih in nemških čet na nove postojanke sta na tunizijskem poprišču bila izpraznjena Sfax ter Kairuan.

Na južnem odseku so bili odbiti močni sunki nasprotnikovih prednjih edinic, ki so jih podpirala oklepna vozila.

Oddelki našega letalstva so napadali nasprotnikovo zaledje. Nemški lovci so strmoglavili pet letal vrste »Spitfire«.

Včeraj popoldne so oddelki štirimotornikov bombardirali Napoli, Trapani in Marsa-Io ter povzročili znatno škodo na stanovanjskih poslopijih. Poročajo, da so med civilnim prebivalstvom vsega skupaj 4 mrtvi in 22 ranjenih.

Naši lovci so zbili 6 letal nad Napolijem in 2 nad Trapanijem, druga 4 je uničilo protiletalsko topništvo, in sicer 2 nad Napolijem, 1 nad Messino in 1 nad Pozzallom.

Pri napadu na Cagliari, ki ga omenja večeršnje uradno vojno poročilo, so obrambne baterije zadele 2 letala, ki sta padli v plamenih, in sicer 1 južno od Solie, drugo pa v okolici mesta.

Štiri naša letala se niso vrnila.

Očiščevalni boji in neuspešni sovjetski napadi na ruskem bojišču

Nemško vojno poročilo: Žilav odpor v Tunisu — Potopitev 8000 tonske križarke na Sredozemskem morju

Hitlerjev glavni stan, 12. aprila: Nemško uradno vojno poročilo pravi:

V očiščevalnih bojih severozahodno od Izjuma sta bila uničena dva sovražna bataljona.

Z ostale vzhodne fronte poročajo samo o brez uspešnih krajevnih sovjetskih napadih ob kubanskem mostišču in južno od Ladoškega jezera.

V Tunisu se naši zaščitni oddelki na področju Kairuana in Suse žilavo upirajo napredovanju sovražnika in so znova in znova zavirali prodiranje prvih oddelkov sovražnih oklepnih sil. V neprestanih bojih so se nemško-italijanske bojne skupine umaknile proti severu in med temi premiki ter po načrtnem uničenju za vojno važnih naprav izpraznile Sfax in Kairuan.

Oddelki letalstva za boj iz bližine so podpirali nastope naših čet in prizadeli v presenetljivih napadih iz nizke višine sovražniku hude izgube.

Posamezna sovražna letala so prodrli včeraj nad zasedeno ozemlje do državne meje. Pri tem je bilo sestreljenih 5 letal.

Pri brezuspešnem napadu angleških torpednih letal in bombnikov na konvoj, ki so ga varovale lahke nemške pomorske oborožene sile, sta bili v Biskajskem zalivu sestreljeni dve tor-

Vojaški in političen pomen sklepov na sestanku med Mussolinijem in Hitlerjem

Berlin, 13. aprila. s. Diplomatski sodružnik DNB-ja posveča sestanku Duceja in Führerja dolgo razlago, v kateri poudarja izredno važnost sklepov, ki sta se zanje odločila poglavarja obeh držav na sestanku, na katerem sta pretresla vsa vprašanja, ki bodo neposredno, zdaj in v bodoče, pereča. Ta globoka razmislečnost položaja, kakršen v resnici je, je privedla do sklepa, da sedanja vojna, ki je bila osim državam vsiljena, ne samo mora biti, temveč tudi nedvomno bo dobljena. Diplomatski sodružnik pripominja poleg tega, da je vsakršno spekulacijo glede vsebine in izida teh razgovorov razblinilo uradno poročilo samo, ter da ta spekulacija kaže, da pri nasprotnikih vlada še vedno takšna miselnost kakor v letih 1914 do 1918, ne da bi se bili medtem česa naučili. Nasprotniki s tem kažejo, da jim manjka stvarnosti, ki bi prinesla prej ali slej bridka razočaranja.

Sila, volja in doslednost, s katerimi delata zgodovinski osebnosti, ki bida nad usodo Italije in Nemčije ter premagujeta ovire, ki bi se utegnile komu zdeli nepremagljive, ne bo mogoče nikdar pravilno oceniti. To okoliščino poudarjajo zlasti zdaj, ko Italija in Nemčija totalne vojne še ne izvajata docela, pač pa sta šele na začetku svojega totalitarnega prizadevanja.

Sestanek med Ducejem in Führerjem je seveda imel namen ne samo, da se razmotri, koliko vojaštva imata obe državi na razpolago, temveč tudi, da se sprejmejo sklepi, kako ga je treba dejansko uporabiti. Dejstvo, da so bili na sestanku navzoči tudi najvišji vojaški sodelavci

obeh državnih poglavarjev in da so večkrat posegli v razgovore, upravičuje domnevo, da je šlo vprav za to. Čisto vojaškemu delu razgovorov je odgovarjal tudi politični del, in s tem so se podrobno bavili tudi politični sodelavci Duceja in Führerja. V zvezi s tem zasluži posebno omembo dejstvo, da sklepa obeh sil, da se bosta borili z rano ob rami skupno s svojimi zavezniki za popolno in končno odstranitev vsake nevarnosti, ki bi pretila Evropi od zahoda ali vzhoda, ni rodila samo zavest Nemčije in Italije, da imata na razpolago sredstva za doseg tega cilja, temveč tudi zavest, da opravljata zgodovinsko poslanstvo. Glede Evrope je to poslanstvo v tem, da se reši in v bodoče zavaruje skupno evropsko kulturo in duhovno premoženje, ki je nastalo iz bogastva raznih narodnih omik. Poleg tega pa je to poslanstvo tudi v tem, da se reši in zagotovi Evropi svoboda do lastnega življenja po evropskih in za razne narode značilnih nazorih.

Ne gre pri tem za to, da se najde nekaj nasprotnega, kakor pa si zamišljajo Angleži, ki odrekajo manjšim evropskim narodom pravico do svobodnega razvoja narodnega življenja in jim priporočajo, naj si skušajo pridobiti zaupanje Sovjetske zveze. O takšni zahtevi, ki bi dovoljevala evropski celini izbirati le, ali naj se podredijo sovražnemu anglo-amerikanstvu ali ukloni boljše vizmu, Evropejci niti razpravljati ne more.

Uradno poročilo pa tudi poudarja — končuje svoja izvajanja sodružnik DNB-ja — da gre naloga Nemčije in Italije skupno z Japonci tudi preko evropskih zadev, in omenja hkratu tudi sodelovanje vseh narodov na temelju skupnih koristi. Pravičnost, svobodni razvoj narodov in pravična razdelitev zemeljskih dobrin, to je končni cilj, ki se države trojne zveze zanj bore v sedanji vojni proti monopolističnim zahtevam angleških, ameriških in boljševističnih oblastnikov.

Evropski tisk o sestanku med voditeljema Italije in Nemčije

Bukarešta, 13. aprila. s. Ves romunski tisk z velikimi naslovi objavlja uradno poročilo o sestanku med Ducejem in Hitlerjem in poudarja njegov pomen, posebno pa poudarja dejstvo, da sta voditelja osi vnovič potrdila voljo svojih dveh narodov, da bosta nadaljevala vojno prav do končne zmage in do takrat, ko bo izločena nevarnost za evropski in afriški prostor. Listi vrh tega poročajo, da so vse italijanske in nemške sile postavljene na noge, da bi se dosegel skupni cilj. Časopisi poudarjajo, da so štirje dnevi posvetovanj, na katerih so prišla v pretres vsa trenutna vojaška vprašanja in druge pereče zadeve, pokazali znova popolno in tesno sodelovanje med Italijo in Nemčijo.

Helsinki, 14. aprila. s. Ves finski tisk poudarja pomen sestanka med Ducejem in Hitlerjem in objavlja besedilo uradnega poročila pod učinkovitimi naslovi. V razlagah poudarjajo prav posebno, da je razumevanje med obema voditeljema popolno in da so bili na zgodovinskem sestanku potrjeni vsi skupni cilji, ki jih sili osi zasledujeta in jih bosta zasledovali prav do zmage za obrambo evropske omike in za zmagovalje

pravice, ki bo dovedlo do enakopravne udeležbe pri razdeljevanju gospodarskih dobrin sveta.

Budimpešta, 14. aprila. s. Madžarski tisk daje velik poudarek nedavnemu sestanku med Ducejem in Hitlerjem. Uradno poročilo so listi prinesli v celoti in pod vidnimi naslovi na prvih straneh. V uradniških razlagah poudarjajo izjemen pomen sestanka med obema voditeljema. List »Esti Ujsag« poudarja, da sestanek med Ducejem in Hitlerjem potrjuje nezlomljivo odločenost osi, da bo nadaljevala boj do končne odstranitve nevarnosti, ki prihaja od vzhoda in zahoda. Novica o sestanku med Ducejem in Hitlerjem, piše poluradni »Budapesti Ertsekitő«, je v madžarski javnosti sprožila živo zanimanje. Budimpeštanski politični krogi poudarjajo posebej dejstvo, da je sestanek med voditeljema osi očiten izraz volje, da se vojna nadaljuje, dokler ne bo dosežena zmaga. Resnično hočejo sile osi in zavezniških držav odločno preprečiti nasprotniku vsako možnost, da bi v bodoče vznemirjal mir in novi red v Evropi.

Predsednik japonske vlade o splošnem napredku države v vojnem času

Tokio, 13. aprila. s. Predsednik vlade Tojo je govoril na seji pokrajinskih guvernerjev in dejal, da je bil vzporedno s sijajnimi uspehi cesarskih sil dosežen važen napredek tudi na vseh drugih terištih narodovega udejstvovanja. General Tojo je pristavil, da je vlada zapovedala, da se mora še povečati pridobivanje jekla, železa, premoga, lažjih kovin, letalskih naprav in drugega vojnega materiala. Govor je zaključil rekoč, da je prepričan v končno zmago.

Visoko nemško odlikovanje za poveljnika madžarske vojske v Rusiji

Budimpešta, 13. aprila. s. Nemški letalski general Kitzinger je kot Hitlerjev odposlanec včeraj z letalom prispel v Budimpešto in izročil generalu Janyju, poveljniku druge madžarske armade, ki je nastopala na vzhodnem bojišču, red viteškega križa železnega križa. General Kitzinger je ob izročanju odlikovanja dejal, da je hotel Hitler odlikovati ne le osebnih pogum madžarskega generala, pač pa tudi junaštvo, ki ga je druga madžarska armada tolikokrat pokazala. Razen tega je general Kitzinger v Hitlerjevemu imenu izročil železne križce tudi več madžarskim višjim častnikom, ki so se posebno odlikovali v obrambni bitki preteklo zime.

Nov župan v Triestu

Trieste, 13. aprila. s. Za novega triestskega župana je bil imenovan dr. Karol Perusino. Prevzem poslova je bil večeraj v mestni hiši v pričo prefekta in zveznega tajnika.

Odkritja o pokolju 10 tisoč poljskih častnikov boljševiškem ujetništvu

Berlin, 13. aprila. s. Po ugotovitvah, do katerih so prišle nemške vojaške oblasti, je bilo februarja in marca 1940. blizu Smolenska pobitih 10.000 poljskih častnikov, takorekoč ves poljski častniški zbor, katerega so sovjeti zajeli po polovici Poljske leta 1939. Častnike so Sovjeti pobili blizu Kosgore, pri kraju, imenovanem Krasnabor, ki leži okrog 12 km vzhodno od Smolenska na cesti Smolensk—Vitebsk. Po podatkih domačega prebivalstva so nemške vojaške oblasti v začetku aprila letos začele s preiskavami v prostoru nekdanjega sanatorija GPU in se jim je posrečilo

odkriti čez nekaj dni skupno jamo, ki je bila dolga 25 metrov, široka pa 16 metrov in je v njej ležalo 3000 poljskih častnikov v uniformah z glavo, obrnjeno v tla, in z rokami, zvezanimi na hrbtu. Vsi ti častniki so bili umorjeni s strelji v tilnik. Imena ubitih je bilo lahko ugotoviti navzile naglemu razpadanju trupel, kajti vsi so imeli pri sebi še svoje listine. Med žrtvami so vraznikovega barbarstva je tudi brigadni general Smoravinsky iz Lublina. Po pričevanju prebivalstva so Sovjeti častnike prepeljali iz koncentracijskega taborišča v Kozelsku blizu Orela, kamor so jih bili vlekli po razpadu njihove domovine v Gnjedovake pri Smolensku in nato v sanatorij GPU. Nove preiskave so prinesle na dan odkritje, da je bil velik del trupel zakopan pod nasadi borovcev, ki rastejo šele nekaj let. Po dosedanjih odkritjih nemške vojaške oblasti so določili, da znaša celotno število umorjenih poljskih častnikov 10.000.

Angleži omogočajo številnim Judom iz jugovzhodne Evrope doseljevanje v Palestino s tem, da pravijo, da gre za obiske ali pa samo za začasnno bivanje. Arabci odločno protestirajo proti takemu načinu hinavskega priseljevanja.

Pomen Sicilije in Sardinije za obrambo Italije in južne Evrope v vseh časih

Med nasprotnikovim besedičenjem o izkrcanju na teh otokih ter med uresničenjem teh želja stoji še orožje osi

Berlin, 13. aprila. s. List »Berliner Börsen Zeitung« objavlja članek, v katerem pravi: Čeprav je bilo glavno mesto Sardinije, Cagliari, huje prizadeto kakor Neapelj ob angleško-amerikanskim napadih, je vendar znalo sardinsko ljudstvo ostati neomajno in odločno. Presenetljivo je, pravi list, kako se zgodovina ponavlja. Iz Sardinije, ki je imela v starih rimskih časih ogromen pomen kot pomorsko oporišče, in iz Sicilije je Rim vodil vojne proti Kartagini (ki je obsegala kraje sedanje Tunizije). Cicero je imenoval Sardinijo, Sicilijo in Afriko (v rimskih časih je bila Afrika sedanja Tunizija) kot tri najmočnejše trdnjave rimske republike in ta vojaški trikot zdaj lahko uporabljajo sile osi na Sredozemskem morju. Sardinija je naravni branik Italije in južne Evrope v Sredozemskem morju. Angleži in Amerikanci govorijo sedaj o izkrcanju ne le na Siciliji, pač pa tudi na Sardiniji, toda med njihovimi željami in izpolnitvijo teh želja stoji še orožje osi in sardinsko ljudstvo. To ljudstvo je v zgodovini ob različnih prilikah pokazalo sposobnost, da zna odbijati sleherni poskus napada in vdora, kar koli jih je bilo poskušanih. Dovolj je, ako se omenjajo spod-

leteli poskusi bizantinskih čet, Francozov ter tudi ponesrečeni poskus angleške mornarice pod admiralom Lakejem, ki so ga bombardirali Cagliari. Ko je po dunajskem kongresu Karl Albert vrnil Sardinijo mir, je šla zgodovina otoka vzporedno z zgodovino Italije. Sardinija in otok Sicilskih večernic imata danes odločilno vlogo v boju, ki se razvija na Sredozemskem morju.

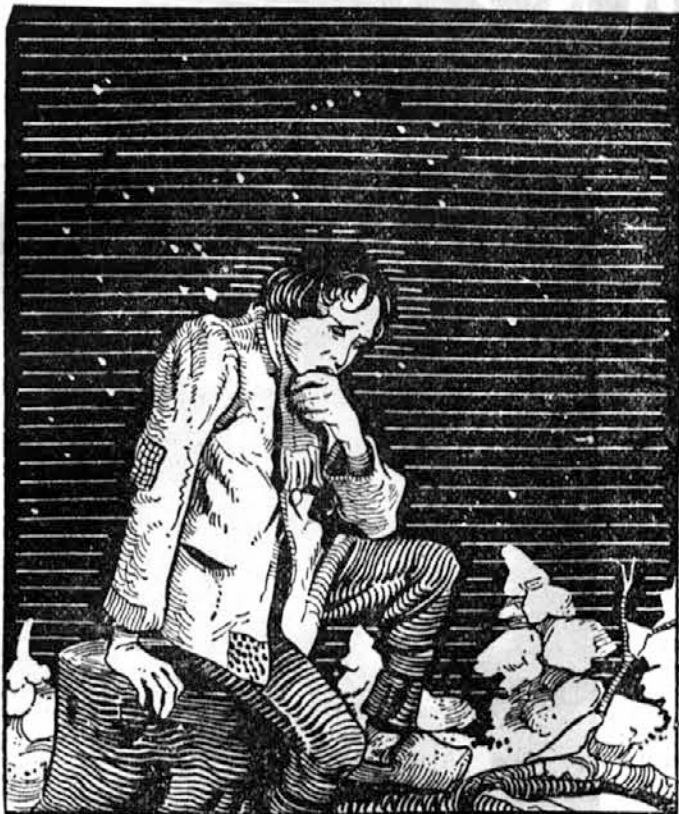
85% svetovnega trgovskega brodovja iz leta 1939 potopljenega

Berlin, 13. aprila. s. Od začetka sovražnosti pa do konca meseca marca letos je Anglija z združenimi zavezniki vred izgubila prav ves ladijski prostor, ki so ga zavezniki imeli po izbruhu vojne, to se pravi 40 milijonov 400.000 ton. Če bi prostor vsake potopljene ladje meril povprečno 3500 registrskih ton, bi bilo do zdaj potopljenih 8500 ladij. Kako ogromna je ta številka, se lahko prepričamo, če pomislimo, da je

svetovno trgovsko brodovje ob začetku vojne štel 4666 ladij s povprečno velikostjo od 5000 do 10.000 ton ter 5367 ladij s povprečno velikostjo od 2000 do 5000 ton. Potemtakem je šlo na dno morja okoli 85% vsega svetovnega ladijskega prostora. To pomeni tudi, da morata Anglija in Amerika zdaj računati zgolj samo na novo izdelane ladje.

DRVARKE MARIJA

TOMAŽIČ JOŽE BERANEK JOŽE

81.

Ko je zeleni hostnik od pastirčka zahteval kot plačilo za pravo srečo nekaj, za kar da še sam ne vé, da ima, se mu je drvarski dečko zasmejal v njegov grdi obraz:

»Potem je tvoja sreča, ki mi jo ponujaš, prav tako malo vredna, kot je moja stvar, za katero jaz niti ne vem!«

Divji zlodej je zaradi pastirčkovega zasmehovanja kar zastokal; že je nameraval vzrožiti nad njim, a se je zaradi svojega namena vendarle še obvladal; znova je začel napeljevati:

»Drugi pastirji, ovčarji in volarji, bi bili presrečni, če bi jim ponujal bogastvo, to največjo srečo na tem svetu, kot ga ponujam tebi. — Glej, prvič in zadnjič v tvojem življenju se ti ponuja sreča, bogastvo za malenkostno plačilo: prav za prav zastoni! Le dobro premisli!«

82.

Zlodejeve zapeljive besede so zdaj nedolžnega pastirčka že začele vabiti in mikati. Sede na čok ter jame premišljevat o oni stvari, za katero še sam niti ni vedel, ki pa temu zlodeju toliko pomeni, da bi mu zanj poklonil srečo in bogastvo... Tuhta in premišlja v sebi:

»Ove in jagnjičev prav gotovo ne misli, ker niso moje, temveč drvarčin; tudi krave so njene. Obleko imam samo tole, denarja nič; za nožek vem; kipeca Drvarke Marije ne dam, saj to sem mu že povedal! Jaz sem Drvarke Marije sin, moja duša je božja... Ona reč torej res ne more biti posebne vrednosti!«

Že vstane in namerava vablivo ponudbo sprejeti, ko zasliši daljne zvonjenje; sem od drvarske Marijine cerkvice priplavajo zvonovi in zvone, zvone: »Ne, nikar!«

Dež je dobrodošel za sajenje sadik

Ljubljana, 13. aprila.

Na živilskem trgu okoli Vodnikovskega spomenika pri vrtnaricah in tudi pri prodajalkah zelenjave na drugem otoku je vedno več raznovrstnih sadik naprodaj, ki so po šopkih zvezane in veljajo od 1 lire naprej. Vsaka prodajalka mora imeti na sadikah označeno ceno, drugače je prijavljena in kaznovana z denarno globo. Sprva so bile sadike kaj redke, tudi zanimanje za nje ni bilo veliko, pozneje pa je nastalo vedno večje povpraševanje. V soboto se je primerilo, da bi lahko prodale ženske še enkrat toliko sadik, kakor so jih bile prinesle na trg. Zakaj? Bilo je veliko povpraševanje in tudi veliko kupoval. Še neka druga okolnost je k temu pripomogla. V kratkem času je s trga izginil ves motovilec, gospodinje so pokupile ves radič, pokupile ves regrat in vso berivko. Pozne gospodinje so bile, da se nekoliko oskrbe z zelenjavo, primorane kupovati solatne sadike, ki so jih doma pripravile namesto berivke. V ponedeljek po nočnem dežju je bil živilski trg bogato založen s sadikami, ki so bile takoj vse prodane. Tudi danes je veliko zanimanje za vse sadike.

Naše trnovske in krakovske vrtnarice in zelenjadarice umejo pravilno in dobro gojiti vse sadike. Na izbiri so razne solatne sadike, tako Kraljica majnika, glavna solata, ki zgoraj v majniku že napravi lepe in mehke glave, dalje so dobre sadike parizarice in solate — ledenke. Na izbiri ima sedaj človek tudi sadike raznih kapusnic. Veliko je povpraševanje po zeleni kolerabi, po rumeni kolerabi, zelju, ohrovitu, pa tudi za cvetačo, papriko in paradižnike je že veliko zanimanje.

Glede paradižnikov so mnogi različnega mnenja. Praktični gojitelji paradižnikov, ki pozna vremenske prilike in ki ve, da je paradižnik zelo občutljiv proti mrazu, posebno proti slani, ne bo na svojih gredah poprej sadil paradižnikov, kakor

še po 15. maju, ko minejo gospodovali v vremenu ledeni možje z mokro Zofijo, to je, ko se vreme tako temeljito spremeni, da se ni več bati pozebe ali slane. Sedaj že na grede vsajeni paradižniki tudi ne uspevajo prav dobro, ozebejo radi in zastanejo v rasti ter so kaj občutni za glivične bolezni, ki povzročajo manjši in slabši pridelek. Nekateri priporočajo, da sedaj one paradižnike, kupljene na trgu, še ne vsadimo na vrtu ali na grede na prostem, marveč jih damo v lončke in jih držimo na primerno toplem kraju, šele pozneje, ko postane zelo toplo, jih iz lončka presadimo na grede z vso zemljo vred. Na trgu so drugače naprodaj prav dobre in zdrave sorte.

Zadnji dež je drugače dobrodošel za sajenje raznih sadik. V aprilu smo doslej zaznamovali le 4 deževne dneve. Ni pa izključeno po napovedih stoletnega koledarja, da nastopi po 20. aprilu še močnejše deževje.

Športni drobiž

Preteklo nedeljo so v Zagrebu priredili tek čez drn in strn na 7500 m dolgi progi. Tek je priredilo društvo »Zagreb« in se ga je udeležilo le 10 tekačev, od katerih je zmagal Kotnik, član Konkordije, v času 26:07, drugi je bil tudi Konkordijaš Srakar v času 26:09. Na cilj so prišli vsi, razen enega. Časi so povprečni, ker tudi proga ni bila težka.

Po nedeljski tekmi Mars: Ljubljana vodi v lestevici zabitih golov Aeko, Ljubljana, s tremi/goli, slede mu Piskar I. z dvema zgoditkoma, Sandi, Lj. in Zajic, M. s po enim golom.

Če bi šlo po volji oskrbnika igrišča SK Ljubljane, nedeljski sodnik pri tekmi Ljubljana: Mars sploh ne bi več smel stopiti na njegove prostor. To zaradi Ljubljani dosojene enajstke. Kaj šele,

da bi še kdaj sodil Ljubljani. Tako je »zagrozil« samemu sodniku, kakor smo mogli izvedeti in celo slišati. Očividci pripovedujejo, da bi moža zadela skoraj kap, tako se je med tekmo razburjal. Pa naj se mož le potolaži, ker ne bo šlo po njegovem. Toliko zaenkrat, pa drugič kaj več.

Marsovi igralci se pritožujejo, da drugi polčas nekajkrat niso videli žoge pred ljubljanskimi vrati in zaradi tega niso zabili četrti gol, kajti takšni oblaki prahu so se dvigali pred Rožičevim svetilščem. Drugič bomo molili, da bo v soboto malo deževalo, sicer res ne vemo, kako bi prišli do same vode, da bi igrišče malo namočili.

Nekateri vedo povedati, da je bil levi Marsov branilec v drugem polčasu šele po tekmi v pravi formi in da ga že dolgo niso videli tako razigranega.

Sandi je sodniku med tekmo zatrjeval, da mora sodnik vse videti. Ali je še danes takšnega mnenja?

O Marsovem krilen Pisku vedo povedati napadalec Ljubljane, da ima preveč koščena kolena in da je sploh preveč trd. Pa dvomimo, če se ga bo dalo kaj omehčati.

EIAR — Radio Ljubljana

Torek, 13. aprila. 13.10 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.12 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijaneč; lahka glasba — 14.00 Poročilo v italijanski — 14.10 Orkester vodi dirigent Petralia — 15.00 Poročilo v slovenščini — 17.00 Napoved časa, poročila v italijanski — 17.10 Pet minut gospoda X. — 17.15 Plošče »La Voce del Padrone« — Columbia — 19.30 Poročilo v slovenščini — 19.45 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.00 Napoved časa, poročila v italijanski — 20.20 Orkester vodi dirigent Rizza — 21.15 Koncert vodi dirigent Previtali — 22.00 Predavanje v slovenščini — 22.10 Moderne pesmi vodi dirigent Zeme — 22.45 Poročilo v italijanski.

Ljubljana

Koledar

Torek, 13. malega travna: Hermenegild, mučenec; Agatonika, mučenica; Karp, škof in muč. Sreda, 14. malega travna: Justin, mučenec; Dominica, devica in mučenica; Tiburcij, mučenec.

Obvestila

Prihodnji produkciji Glasbene Matice se bode vršiti pod naslovom »Koncert v družini«. Ta naslov opravičuje tudi popolnoma drugačno sestavo sporeda produkcije, kakor pa je bila dosedaj. Vse, ki se zanimajo za naše glasbeno življenje, predvsem pa za delo na soli, vabimo na ti dve produkciji, ki bode ta v četrtek, dne 15. t. m. in v soboto, dne 17. t. m. obakrat ob 18 v mali filharmonični dvorani. Podrobní spored je na razpolago v Knjigarni Glasbene Matice.

KINO MATICA

Predstave dnevno

ob 15., 17., 19-15 uri

Ob nedeljah in praznikih

ob 10-30, 15., 17., 19-15 uri

Skladatelj Matija Tome je predložil Glasbeni Matici ob njenem razpisu glasbenega natečaja v minulem poletju svoje najnovejše, pa tudi najobširnejše delo: Križev pot, kantata za soli, zbor in orkester. Glasbena Matica je delo nagradila in odkupila ter naročila svojemu pevskeemu zboru, da ponese tudi to slovensko delo na krstno izvedbo. Ta izvedba bo pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča in ob sodelovanju solistov: altistke Franje Golobove, basista Julija Betetta in celotnega simfoničnega orkestra, na veliki četrtek, dne 22. t. m., ob 7 zvečer v veliki unionski dvorani. Ponovljen pa bo koncert v celotnem obsegu na veliki petek ob istem času in na istem prostoru. Predprodaja je že v teku v knjigarni Glasbene Matice in na koncert izvirnega domačega dela prav posebno opozarjamo.

Ljubljanski kvartet bo koncertiral v ponedeljek, dne 19. t. m., v veliki filharmonični dvorani. Kvartet tvorijo člani: Leon Pfeifer, Albert Dermelj, Vinko Sušteršič in Čenda Sedlbauer, sami naši priznani izvajajoči umetniki, ki so združeni že več let v tem komornem združenju. Njihov koncertni spored prinaša dela: Čajkovskega, Mozarta, Respighija in domačina Petriča. Na koncert opozarjamo. Predprodaja se bo začela jutri, v sredo, dopoldne v knjigarni Glasbene Matice.

Dnevni pasijonskih predstav »V času obiskanja« bodo:

14. aprila, sreda ob 18.30: Red »Sreda«.

16. aprila, petek ob 18.30: Red »A«.

17. aprila, sobota ob 18.30: Izven.

18. aprila, nedelja ob 18.30: Izven.

19. aprila, ponedeljek: zaprto.

20. aprila, torek ob 18.30: Red »Torek«.

21. aprila, sreda ob 18.30: Red »B«.

22. aprila, vel. četrtek ob 18.30: Izven.

23. aprila, vel. petek ob 15: Izven.

24. aprila, vel. sobota: zaprto.

25. aprila, vel. nedelja ob 15: Izven.

26. aprila, velikon. ponedeljek ob 18.30: Izven

Ljubljansko gledališče

Drama:

Torek, 13. aprila. — Zaprto.
Sreda, 14. aprila ob 18.30: »V času obiskanja«. Red Sreda.

Opera:

Torek, 13. aprila ob 18: »Janko in Metka«. Red A.
Sreda, 14. aprila ob 18: »Madame Butterfly«. Red B.
Četrtek, 15. aprila ob 18: »Evgenij Onjegin«. Red Četrtek.

V Drami so se pričele pasijonske predstave: V teh dneh uprizarjajo v dramskem gledališču za abonma in izven abonmaja E. Gregorinovo pasijonsko dramo: »V času obiskanja«. To delo je vzbudilo v prejšnjih letih pri številnih uprizoritvah nenavadno zanimanje in je vselej pritegnilo poleg mestnega tudi veliko število podeželskega občinstva, tako da je bilo smatrati to uprizoritev kot dogodek, ki je dajal velikonočnemu času še močnejši poudarek. Letos je ta drama na novo nastudirana in do mala vse vloge so prezasedene. V odlični režiji avtorja samega se vrste živi nadvse učinkoviti in globoko preseljivi prizori. Barve kostumov in luči so krasno urbane, tako da so vsi prizori čudovito lepi in slikoviti. Drama ima 6 postaj in dva dela. Po prvem delu (tretji postaji) je daljši odmor. Predstava traja dve uri. Glasbo je skomponiral prof. M. Tome. Posnetek orgel msgr. Premrl. Scena: inž. Franc in mojster Skrušnj. Vlogo Jezusa predstavlja E. Gregorin. Predprodaja vstopnic v Operi od 10 do 12.30 in od 17 do 19.

Edgar Wallace:

Žabar s krinko

»Tukaj ne bosta dobila nobenih pi- jač zastoni!« je rekel krčmar ter ju opazoval od pet do glave.
»Kaj gobezdate o zastonski pi- jači?« ga je nahlulil Lew Brady. »Moj denar je prav tako dober ko denar kogar koli drugega!«

»Če si ga dobil na pošten način, seveda, potem je že dobro,« mu je odgovoril krčmar. »Daj, da vidim enkrat te tvoje solde!«

Lew je izvlekel iz žepa pest srebrnega drobiža. Krčmar pri Rdečem levu se je umaknil s praga ter ju pustil v hišo. »Torej le vstopita,« je rekel. »A nikar ne mislita, da sta tukaj že kar doma. Nekaj lahko popijeta, potem pa glejta, da se čimprej pobereta!«

Lew je mrmraje naročil pijačo. — Krčmar je obema naročeno natočil ter prinesel kozarca za oba na mizo.

»Ta kozarec tukaj je tvoj, Carter,« mu je dejal Lew. Ray je izpil svoj kozarec na dušek in skoraj bi se mu bilo zaletelo, tako močna je bila pijača.

»Zelo srečen bom, če se bom lahko vrnil domov. Vem samcem je to itak vseeno, kje ste. Nam poročeno pa je tako pohajkovanje že kar neprijetno; tudi če naše žene niso takšne, kakršne bi morale biti.«

»Jaz pa nisem vedel, da si poročen,«

61 voriti malo tišje? Glej, ta stari skupuh za točno mizo zija že ves čas na naju, ko da bi naju hotel požreti z očmi! Seveda je ona tudi zločinka. Mi smo vsi zločinci, ti tudi! In pri Loli imajo le zločinski uspeh, drug noben! Morda boš imel pri njej več izgledov, če boš izvršil kaj mojstrskega — — —

»Ti zverinal« je zasikal Ray ter pripeljal Lewu gorko okoli ušes, da je kar zazvenelo.

Se preden se je Lew dvignil, da bi mu odvrnil udarec, je že stal med njima krčmar.

»Venkaj, vidva potepinala!« je rjovel. Skočil je k vratom ter poklical nekaj mož. Ko se je vrnil, je videl, kako je Lew grozil Rayu s pestjo. Ogromno desnico mu je vihtel prav pred nosom.

»Za to se boš pa še pokoril!« je grozil. »S teboj bom že nekega dne obračunal!«

»In pri Bogu, tudi jaz imam s teboj neopravljene račune, ti ničvredni pes!« mu je odvrnil Ray.

Toda v istem trenutku ga je že zagrabil krepak hišni hlapec za vrat ter ga na vse štiri vrgl iz hiše. Ko se je znašel na zemlji, je čakal še Bradyja, ki je doživel isto.

»S teboj sem že opravil!« je dejal. V obraz je bil blede, glas pa mu je drhtel. »S celo bando sem že končal! Sedaj se odpeljem nazaj v London!«

»Tega pa ne boš storil!« je rekel Lew. »Poslušaj vendar, dečko. Kaj si ves zmešan? Midva morava priti v Gloucester in izvršiti najini nalogi! In

če nočeš iti z menoj, greš lahko malo naprej.«

»Jaz grem sam!« je vztrajal Ray. »Ne bodi nor!« Lew Brady je stopil k njemu in ga prijel za roko. Zdelo se je, da je položaj neznošen, potem pa se je Ray pomiril in skupno sta nadaljevala pot.

»Sedaj ti ne verjamem,« je rekel, ko sta bila že nekam dobre pol ure oddaljena od »Rdečega leva«. »Čemu neki bi me pa prej nalogal?«

»Meni je že presedala tvoja dobra volja. Moral sem ti nekaj povedati, da te ujezim. Sicer bi sam zbesnel.«

»Ampak tisto, kar si povedal o Loli, ali je to res?«

»Nič ni res, ti pravim,« mu je dejal Brady zaničljivo. »Kaj misliš, da da ona kaj na takega moža, kakršen sem jaz? Niti malo ji ni zamel Lola je dobro deklet. Prosim te, da pozabi vse tiste neumnosti, ki sem ti jih natvezel!«

»Sam jo bom vprašal! Meni ne bo lagala!« je dejal z upom Ray.

»Seveda. Tebe gotovo ne bo nala- galala!« je pritrdil Lew.

Približavala sta se že določenemu cilju, to je kraju, kjer so stala tri od- mrla drevesa; ki so jih strele oklestile. Brady jih je prvi zagledal med dvema grčima ter pokazal proti njim.

»Pojd, pojdva tjakaj, tam ti bom vse točno razložil,« mu je rekel. »Da- nes ne bom več hodil. Noge imam že toliko ranjene, da ne bom mogel na- rediti niti koraka več.«

Z Rayem sta šla k drevesom. Tla so

bila posuta z iglami borovcev in zaradi tega mehka ko preproga.

»Sem se ušedi, dečko!« mu je dejal. »Sedaj bova malo jedla in pila.«

Ray se je ušedel in skril obraz med dlani. Na pogled je bil tako obupno slab, da bi se vsakomur smilil, le Lewu se ni.

»Vsa resnica je,« je začel Lew po- češči, »da te Lola zares iskreno ljubi, dečko!«

»Zakaj pa si mi ti vse tisto pripo- vedoval?« — — — Poslušaj!« Ray se je ozrl.

»Kaj pa je to bilo?« ga je vprašal Lew. Sam je bil že čisto živčen.

»Zdelo se mi je, da sem slišal, kako se je nekaj premikalo.«

Iz žepa je izvlekel stekleničko, ki je bil na njej odstranil zamašek in držal steklenico proti svetlobi. »Dobra deklica!« je ponovil z mislijo kdo ve kje. — »In naj ne bo nikoli slabša!«

Natočil je polu kozarec. »Pil bom na njeno zdravje. — Ne. — Ray, ti pij prvi!«

Ray je odkimal.

»Ne maram take pijače,« je dejal. Lew se je smejal. »Za mladeniča, kakor si ti in ki je noč za nočjo pijan- čeval, je to — — — Če ne boš srknil niti kapljice whiskyja, ki ga hočeva izpiti na Lolino zdravje, si res ubog.«

Polkovnik Donovan spet zastruplja ozračje na Bližnjem vzhodu, kamor ga je po trditvah ameriškega časopisja poslal Roosevelt s posebnimi nalogami

«Le Ultime Notizie» prinašajo iz turške prestolnice Ankare zanimivo poročilo o novih nalogah, ki da jih je predsednik Roosevelt zaupal slovitemu polkovniku Donovanu, znane, da je iz tistih časov, ko so zavezniški pripravljali na Balkanu odpor proti osnima silama, ki je potem dovelo do zloma bivše Jugoslavije in do njene zasedbe po Nemcih, Italijanih, Madžarih in Bolgarjih. Poročevalec iz Ankare piše dobesedno takole:

Ameriški časopisi so pred nedavnim prinesli novice, po kateri naj bi bil polkovnik Donovan, mož, ki uživa Rooseveltovo zaupanje, poslan kot posebni odposlanec predsednika Združenih ameriških držav v Turčijo in da mu je Roosevelt dal za to njegovo posebno delikatno nalogo, ki naj jo reši v Turčiji in na evropskem jugovzhodu. S tem namenom naj bi se polkovnik Donovan nastanil v Carigradu.

»Psihološka vojna«

Zdaj so se zvedele tudi iz ameriškega vira nekatere podrobnosti o »diplomatskih« nalogah, ki naj bi jih polkovnik Donovan opravil na svojem novem mestu. Iz teh podrobnosti pa je treba sklepati, da bo ta organizator nereda skušal znova razpeti mrežo spletk na Balkanu.

V okviru severnoameriške zunanje propagande, v katerem igra svojo vlogo tudi ameriško vojno ministrstvo po washingtonskem vojaškem tiskovnem uradu, je bil polkovnik Donovan prevzel vodstvo novo ustanovljenega »Ura-da za strateško službo« (Office of strategic services). Ta urad vodi Donovan že nekaj časa in od tedaj, ko je to nalogo prevzel, je začel razvijati svojo podtalno propagandno delovanje predvsem na Bližnjem vzhodu.

Ameriški časnikar Ernst K. Lindley je zapisal v newyorški reviji »News Week«, da se ameriško vojaško poveljstvo ni omejilo le na to, da bi se vojskovalo na različnih bojiščih s puškami, bombami in topovi, temveč se je odločilo tudi za »psihološko vojno«, ki je bila zelo važna in so jo zaupali vprav omenjenemu »Ura-du za strateško službo«, ki so mu na čelo postavili polkovnika Donovan.

Psihološka vojna — piše dalje časnikar Lindley — je širši pojem za propagando, ker obsega tudi podtalno delovanje na sovražnikovem ozemlju, pod čemer je treba razumeti tudi

sabotažo, umore, osvobajanja pomembnejših ujetnikov in revolucionarna gibanja, torej kakršno koli delovanje, ki lahko škoduje sovražniku in ki se ne izvaja odkrito s kakšnim vojaškim orožjem. Dočim informacijski vojni urad (Office of war informations) skuša podpirati opozicijo in ščuvati ljudstvo na zasedenem in sovražnikovem ozemlju k uporabi, je naloga »Ura-da za strateško službo« v tem, da razvija to propagando z drugimi posebnimi sredstvi.

V svojih nadaljnjih razkritjih podaja Lindley sporočilo, ki je zelo značilno za delo, ki naj bi ga polkovnik Donovan opravil na svojem novem mestu v Carigradu. Svoj čas — piše Lindley — sta se poveljstvi ameriške kopenske vojske in mornarice sporazumeli, da bo odslej spadala med njune naloge tudi politična propaganda na vseh »svojih« prizoriščih. Pod izrazom »vojna prizorišča« naj bi bilo razumeti tudi tista ozemlja, ki nekega dne utegnejo postati resnična bojišča, torej ves svet sploh, razen Srednje in Južne Amerike.

Da pripravi pot tej vrsti propagande, da se torej organizira na sovražnikovem ozemlju podtalno delovanje, sabotaza, upori in podobno — v tej smeri je vodil polkovnik Donovan »psihološko vojno« zadnje mesece na Bližnjem vzhodu.

Široko zasnovano delo

Donovan je to široko področje med drugim preplaval z najrazličnejšimi posebnimi komisijami. Tako je na primer ustanovil posebno odposlanstvo zobozdravnikov, ki naj bi imeli nalogo zdraviti zobe prebivalstvu v Iraku, predvsem otrokom. Potem je ustanovil še druge kulturne odbore itd. Poleg tega je polkovnik Donovan posvetil posebno pozornost tudi radijskim oddajam na tem področju in je znal ravnati tako odlično, da je zdaj močna radijska oddajna postaja v Omdurmanu pri Khartumu v Sudanu, postaja, ki zalaga druge manjše arabske radijske oddajne postaje pod severnoameriškim nadzorstvom.

Zdi se, da na Bližnjem vzhodu, kjer se vprav zadnje čase vedno pogosteje ponavljajo atentati, upori prestradanega prebivalstva in podobne stvari, Donovanovo delo odlično napreduje. Zato se ta slovit polkovnik zdaj že lahko pripravlja, da bo v kratkem času lahko razvil svoje delovanje še v drugih smereh.

Slike groze in razdejanja v Anversu

Podrobnosti o silovitem angleško-ameriškem letalskem napadu, ki je terjal nad 2000 življenj

O divjaškem letalskem napadu, ki so ga pred nedavnim uprizorili Angleži in Amerikanci na Anvers v Belgiji, poroča nemški poročevalski urad po svojem dopisniku iz Bruslja naslednje podrobnosti:

Na glavni ulici v Anversu, kjer so ameriške bombe povzročile največjo katastrofo, kar jih je Belgija kdaj doživela, nudijo stanovniške hiše na razdaljo več kot enega kilometra sliko razdejanja. Niti ena hiša ni ostala nepoškodovana. Na mnogih — krajih — je ena sama bomba kar po štiri hiše razvalila z zemljo. Od celih hišnih blokov je komaj še kaj ostalo. Na trg v tistem mestnem okraju, ki so nanj uprizorili letalski napad, so padle tri bombe. Ob ogromnih žrelih, ki so zazijala v tleh, leže ožgani osebni in tovorni avtomobili. Tudi v stranskih ulicah, proč od glavnih prometnih žil, so na žalost videti razvaline in razdejanje. Bombe najtežjega kalibra so padle na neko šolo, v kateri je bilo ubitih, kakor je že znano, 180 deklet, ki so se ob prvih bombnih eksplozijah v strahu oklenila svojih učitelj. Na razvalinah, pod katerimi so pokopani tri otroci, potekajo mrzlična reševalna dela. Sestre z belimi pokrivali reda sv. Vincencija, na katerih obrazih se še vedno razodeva groza in strah, se prizadevajo, kako bi potolažile prizadete starše in jih pomirile. Sestre od Rdečega križa odnašajo na nosilnicah strahotno izmaleničena trupla.

Neka sestra mi je pripovedovala — piše dopisnik DNB-ja iz Bruslja — da sta pod razvalinami našli smrti tudi ena nuna in ena učiteljica. Neka druga sestra je bila težko ranjena. Dve sto metrov proč je normalka za dekleta. Tu je izgubilo življenje 100 učenek in tri sestre. V deški šoli na drugi strani ceste, komaj 500 metrov proč, je postalo žrtev bombnega napada 25 šolarjev. Sredi med šolskim poslopjem se dviguje koničasti stolp velike stare gotške cerkve, ki je bila po več bombnih zadetkih tudi težko poškodovana.

Napad je bil uprizorjen sredi popoldneva, in sicer čisto nepričakovano, ko je bil promet na ulicah najživahnejši in so po raznih delavnicah ljudje pridno delali. Prva bomba je padla ob pol štirih popoldne. Priletela je iz višine 6 do 7 tisoč metrov. Sredi trga je obstal voz cestne železnice, ki so ga drobci bombe razdejali. V stranski ulici leži neko drugo vozilo. Konja je raztrgala bomba, ki je padla dvajset metrov proč in se raztreščila.

Takoj po napadu, ki je trajal vsega skupaj le četrt ure, so se vrgli na delo gasilci iz vseh mestnih okrajev. Rdeči križ, Flamski križ, moštvo protiletalske obrambe, Flamska straža, člani prostovoljne delovne službe ter šolarji in dijaki vseh šol. Narodno društvo za pomoč poškodovancem je izdalo nabiralne pole, in bo šel denar, ki ga bodo nabrali, v poseben sklad, iz katerega bodo dobili podporo tisti, ki so bili po tem bombnem napadu prizadeti. Ko bodo vsi v glavnem odstranjeni razvaline, ki jih je povzročil ta divjaški angleško-ameriški letalski napad v Anversu, bo mesto priredilo številnim žrtvam dostojen pogreb.

Neko drugo poročilo nemškega poročevalskega urada pravi, da znaša celotno število smrtnih žrtev, ki jih je zahteval ta angleško-ameriški letalski napad na Anvers, 2007. To število, ki je izredno velika, primerja z nekaterimi drugimi, kakor na primer s številom žrtev, ki jih je med civilnim prebivalstvom povzročil nemški napad na Rotterdam leta 1940 — ta napad so zahtevali izključno vojaški cilji, ki so si jih Nemci v celotnem okviru vojnih nastopov postavili. Tedaj je bilo v vsem Rotterdamu — po izjavi tamkajšnjega velikega župana — vsega skupaj le 730 žrtev med civilnim prebivalstvom. Ves čas, kolikor je trajala nemško-belgijska vojna leta 1940, je padlo le 7000 Belgijcev, kakor pravijo uradni podatki.

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

329.

Po dolgem prerekanju s pazniki je gospodar delavcev določil Vinicija, da pojde po ječah iskat mrličev. Vinicij si je ogledal vse temne kote, vse jetnike in vse bolnike v tih ječah, pa ni nikjer zagledal znanega obraza. Potem je — brez upa — šel še v četrto ječo, ki je bila dosti manjša od drugih. Tam je vzdignil luč in se začel razgledovati. Nenadno se je pa zdrl, zakaj zazdela se mu je, da vidi pod zamreženo odprtino v steni velikansko Ursusovo postavo. Takoj je ugasnil luč, stopil tja in vprašal:

»Ursus, ali si ti?«

Velikan se je ozrl, rekoč:

»Kdo si? Ne poznam te, ko si ugasnil svetilko.«

329

330.

Ta trenutek je pa Vinicij že zagledal Ligijo, ki je ležala na razgrnjenem plašču ob steni. Ni črnil nobene več, temveč je pokleknil k deklici. Ursus ga je zdaj spoznal in dejal:

»Hvala Kristusu! A nikar je ne budi, gospod!«

Vinicij je kleče in skozi solze gledal njen alabastrno beli obraz in njene shujšane roke. Ob pogledu nanjo ga je prevzela ljubezen, podobna presunljivi bolečini, pa tako polna sočutja in oboževanja, da se je zgrudil ter začel poljubljati rob plašča, na katerem je počivalo predrago bitje.

330

Zelo dragi angleško-amerikanski letalski napadi

Berlin, 12. aprila. s. V noči od sobote na nedeljo je britansko letalstvo napadlo, kakor je to javilo nemško uradno poročilo, več krajev v zahodni Nemčiji. Medtem ko je bila povzročena škoda zelo majhna, pa je bilo več napadajočih letal zbitih. Druga nasprotnikova letala so potem napadla vzhodno nemško ozemlje in zmetala svoj tovor bomb na odprta polja. Ta napad označujejo v vojaških krogih kot popolnoma nevojaški in brezpomemben. Lovci in lažja britanska letala so napadla razne kraje na Holandskem. Nasprotnik se je vrigel predvsem na najbolj naseljene stanovanjske predele in povzročil smrt številnih Holandcev, škodo pa naredil ednole na stanovanjskih poslopjih. Nemška protiletalska obramba je

zabila 13 napadajočih letal, ki so sodelovala pri imenovanih napadih. Med zbitimi letali je tudi nekaj težkih bombnikov, ki so najnovejšega izdelka, kakor so na primer Moskitosi.

Berlin, 12. aprila. s. Kakor poročajo iz vojaških virov, so Angleži in Amerikanci izgubili od 4. aprila dalje pri svojih napadih na zahodno zasedeno ozemlje sto letal. Spričo teh visokih nasprotnikovih izgub pa so nemške zelo majhne, namreč 13 letal. Vse svoje dneвне in nočne napade preteklega tedna je nasprotnik usmeril na civilno prebivalstvo Nemčije in zasedenih krajev. Pri angleško-ameriških letalskih napadih na Pariz, Amsterdam, Antwerpen in številne druge kraje dežel, katere ima zasedene nemška vojska, je bilo ubitih 3000 oseb iz vrst tistih narodov, ki so bili do včeraj zavezniški Velike Britanije. Niti v enem samem primeru nasprotnik ni poskušal napasti vojaške cilje.

TONE GLAVAN: Zemlja je zadihala

IZVIRNI ROMAN

Jerneje ga je poslušal z odprtimi usti. Ko je končal, bi ga rad še vedno poslušal.

»Molil bom,« je dejal čez čas.
»Samo molite,« mu je kaplan prijazno svetloval in mu podal roko.
»Gospod kaplan, vas smem povabiti k nam na zajtrk?«
»O, hvala! Me čaka doma. Tudi zamudil se bom preveč, ker moram hitro v šolo. Drugič pa prav rad. Zbogom in ne zamerite!« Stisnila sta si roke kot stara prijatelja.

Ključ temu da se je Boštjan že dolgo pripravljaj na svoj odhod v Ljubljano, se je staremu Jerneju zdela, da je prišlo nanaglooma kakor blisk z neba ali huda ura izza Brinove gore ali Lisea...

Sončnega jutra je stal Boštjan v veži, prazne oblečen, z novim klobukom na glavi in z lepo pisano kravato. Pri vratih je imel priložena dva velika kovčega, kamor je bil spravil svoje reči. V hišo ni hotel stopiti, temveč je naročil dekli, naj pokliče očeta. Poklicala ga je in svojih besed se je bala kakor hude vesti. Smilil se ji je oče, nad katerega je prišel najhujši udarec.

»Oče, Boštjan vas kliče.«

»Že grem,« je pokimal in stopil proti vratom.

»Že grem,« je pokimal in stopil proti vratom.

Todaj mu je stopil naproti sin, mu leno iztegnil roko, čudno nakremžil obraz in skoraj brezbrizno dejal:
»Oče, grem. Zbogom in ne zamerite, če sem vas kdaj žalil. Mislim da je bolje zame, da grem, ker na vasi ni življenja, vsaj zame ne. Mogoče me ne razumete, ne, ne razumete me, ker me ne morete, a odpomoči ne morem. Upam, da bom srečen.«

Te besede je govoril kar tako, samo da je govoril. Na njihov pomen ni pomislil. Oče pa jih je globoko zaprl v dušo. V njih je občutil ponovno žaljenje svoje ljubezni...

Oče je molčal, mu podal roko ter jo stisnil. Spogledala sta se in na mah umaknila roke, kot bi ju spekle.

Šele potlej je oče spregovoril:

»Srečno, Boštjan!«

Boštjan je pokimal.

»Če se boš pa premislil in če ti bo slaba prišla, poberi šila in kopita in pridi nazaj, saj veš, kje sem, kje je naša vas in naš dom. Če ti bo pa dobro, se me včasih dobrohotno spomni, mene, sivega, nadležnega starca, ki leze v grob... In svojim otrokom pripoveduj o meni, da me bodo vsaj tako poznali. Škoda, da jih ne bom mogel pestovati, kakor je pestoval tebe tvoj stari oči. Zbogom, Boštjan! Srečno!«

Podala sta si roke znova, si jih stisnila in se molče gledala. Potlej je bil Boštjan kakor pijan. Opetekaje je pograbil kovčega in ju dvignil.

»Čakaj, te bo Janez peljal.«

»Ni potrebno oče,« se je Boštjan branil. »Saj ni težko.«

»Počakaj, saj bo precej napregel!«

Boštjan je položil kovčega spet na tla, ker je uvidel, da bo le pretežko. Oče pa je stopil na vrt in velel Janezu, naj zapreže rjavca v voziček ter poganje Boštjana v trg. Janez je molče ubogal.

Ko je bila vprega gotova, je Janez zapeljal pred hišo, naložil kovčega na voz, pripravil sedež Boštjanu, ki je molče prisedel, in pognal.

Jerneje je stopil na kraj hiše, gledal za odhajajočim vozom, ki je škripal z zavorami, in v duši mu je bilo neizmerno težko kot še nikdar v življenju, ne, niti takrat ne, ko mu je umirala žena... Ko je zavil voz med hišami in je šel samo oddaljen ropot, se je sesedel na klop in nič ni občutil sonca, tople pomladi in porajajočega življenja. Obraz si je skrivil z dlanmi, zaril prste v lase in zajokal kakor deček, ki je prišel od materinega pogreba, ker ne ve, komu bi potožil, da je lačen, žejen in strgan...

Takega ga je našla Reza.

Oče, pojdite rajši v hišo. Lezite, pa bo dobro.

»Ah, ne, ne,« je odkimal, ne da bi jo pogledal.

Reza je molče stala ob njem. Smilil se ji je.

Čez čas je dvignil glavo, oči je imel izsušene in motne. Rezi se je zdel kakor človek po smrtnem boju. Nehote se je zdrznila in odstopila za korak.

»Reza, kakšen dan je danes?«

»Kako, kakšen dan?«

»Ali je sredi ali četrtek?«

»Četrtek.«

»Četrtek... Hm... Bomo videli, pa kakšen dan se bo vrnil. Bomo videli...«

Ko je besede natančneje premislil, je uvidel, da so nes pametne. Saj se ne bo vrnil. Ne, nikdar več se ne bo vrnil, četudi bi stradal, da bi mu črevesje videl, čeprav bi bil strgan in bosopet, nesrečen, zaničevan in ubog... Ne, ne bo se vrnil, ker je prepošen in pretrmoglav, kakršen je on sam. Da, da, Jernejčevi so vsi ponosni, preponosni in od sile trmoglavi. Zato se Boštjan ne bo vrnil...

Edino veselje in užitek, ki ga je imel stari Jerneje na stara leta, so bili njegovi obiski v Križu, kjer se je počutil domačega sredi prijaznega in srečnega kroga tihe družine... Tja je rad čisto zahajal, kljub temu da je bila pot dolga, sončna in utrudljiva. Pri sinu se je potlej dobro odpočil, se odžejal in bival pri njih dva, tri dni. Stregli so mu kot najljubšemu in najboljšemu gostu. Manca ga je kar naprej spraševala, če mu česa manjka, kaj bi rad, če želi morda kozarec vina ali zvečer še eno blazino pod glavo, da mu ne bo visela glava preveč navzdol. Jerneje je samo odkimal:

»Ne, ne, vsega imam dovolj. Ti kar pojdi po svojih opravkih. Z menoj se le nikar ne muditi!«

Manca pa le ni odnehala. Prinesla mu je polič vina, kruha, gnjati in drugih dobrot, ter pristavila:

»Če boste kaj potrebovali, me kar pokličite.«